

OILA-JAMIYAT TAYANCHI SIFATIDA

Abdulahimov Azamjon

Farg'ona davlat universiteti, tarix fakulteti ijtimoiy ish yo'nalishi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15319392>

Annotatsiya. Mazkur maqolada oila tushunchasining Islom dinidagi o'rni va qadriyati tahlil qilingan hamda uning ijtimoiy barqarorlikdagi roli yoritilgan. Qur'oni Karim oyatlari va Payg'ambarimiz Muhammad (s.a.v.) hadislariga asoslanib, oilaning muqaddasligi, er-xotin va farzandlar o'rtasidagi huquq va burchlar keng yoritilgan. Shuningdek, ijtimoiy ish faoliyatining oilalarni qo'llab-quvvatlashdagi ahamiyati ochib berilgan va diniy qadriyatlar bilan ijtimoiy ish yondashuvining uzviy bog'liqligi ko'rsatilgan.

Maqolada oila va ijtimoiy ishning jamiyat mustahkamligi uchun qanday ahamiyat kasb etishi ilmiy va ma'naviy asosda tahlil qilinadi. Maqola diniy va ijtimoiy bilimlarni uyg'unlashtirgan holda, sog'lom oilaviy munosabatlar barpo etish uchun nazariy va amaliy tavsiyalar beradi.

Kalit so'zlar: Oila, Islom dini, ijtimoiy ish, oilaviy qadriyatlar, jamiyat barqarorligi, diniy qadriyatlar, mehr-oqibat, ijtimoiy yordam, sog'lom oila, ma'naviy tarbiya.

СЕМЬЯ КАК ОСНОВА ОБЩЕСТВА

Аннотация. В статье анализируется место и значение понятия семьи в исламе, а также подчеркивается ее роль в социальной стабильности. На основе аятов Священного Корана и хадисов нашего Пророка Мухаммада (мир ему) подробно освещаются святость семьи, права и обязанности мужа, жены и детей.

В нем также раскрывается важность социальной работы в поддержке семей и демонстрируется неразрывная связь между религиозными ценностями и подходом социальной работы. В статье на научной и духовной основе анализируется значение семьи и социальной работы для прочности общества. Статья объединяет религиозные и социальные знания, чтобы дать теоретические и практические рекомендации по построению здоровых семейных отношений.

Ключевые слова: Семья, ислам, социальная работа, семейные ценности, социальная стабильность, религиозные ценности, доброта, социальная помощь, здоровая семья, духовное воспитание.

FAMILY AS THE BASIS OF SOCIETY

Abstract. This article analyzes the place and value of the concept of family in Islam and highlights its role in social stability. Based on the verses of the Holy Quran and the hadiths of our

Prophet Muhammad (peace be upon him), the sanctity of the family, the rights and duties between spouses and children are widely covered.

The importance of social work in supporting families is also revealed and the inextricable link between religious values and the social work approach is shown. The article analyzes the importance of family and social work for the strength of society on a scientific and spiritual basis.

The article, combining religious and social knowledge, provides theoretical and practical recommendations for building healthy family relationships.

Keywords: Family, Islam, social work, family values, social stability, religious values, kindness, social assistance, healthy family, spiritual education.

Kirish

Oila – insoniyat tarixida eng qadimiy va eng muhim ijtimoiy institutlardan biridir.

Jamiyatning mustahkamligi va taraqqiyoti avvalo sog‘lom va mustahkam oilaga bog‘liq. Har bir din, xususan Islom dini ham oilaga alohida e‘tibor bergan, uning mustahkamligini, a‘zolar o‘rtasida mehr-oqibat va hurmatni ta‘minlashni targ‘ib qilgan. Qur‘oni Karimda va Payg‘ambarimiz Muhammad (s.a.v.) hadislarida oila qurish va uni mustahkamlash insonning muhim burchi sifatida ko‘rsatilgan. Ushbu maqolada biz Islom dinida oilaning jamiyat tayanchi sifatidagi o‘rni haqida fikr yuritamiz.

Ijtimoiy ish va oila mustahkamligi

Ijtimoiy ish – bu jamiyatda ijtimoiy muammolarni hal qilish, ehtiyojmand qatlamlarga yordam ko‘rsatish va ularni qo‘llab-quvvatlash faoliyatidir. Ijtimoiy ishning asosiy yo‘nalishlaridan biri — oilani mustahkamlash, unga ijtimoiy, psixologik va ma‘naviy yordam ko‘rsatishdan iborat.

Islom dini ham ijtimoiy yordam va qo‘llab-quvvatlash g‘oyasini doimo ilgari surgan.

Qur‘oni Karimda va Hadislarda kambag‘allarga, yetimlarga, bevalarga va muhtojlarga yordam berish, oila a‘zolarini asrab-avaylash haqida ko‘plab ko‘rsatmalar berilgan.

Masalan, Qur‘oni Karimda Alloh taolo shunday deydi:

"Yaxshi amal qilganlar uchun mukofot bor. Ota-onaga, qarindoshlarga, yetimlarga va miskinlarga yaxshilik qiling." (Baqara surasi, 83-oyat)¹

Bu oyat ijtimoiy ishning diniy ildizlarini ko‘rsatadi: har bir inson o‘z oilasidan va atrofidagi jamiyatdan befarq bo‘lmasligi, imkon qadar yordam qo‘lini cho‘zishi kerak.

Ijtimoiy ishchilar esa oila ichidagi muammolarni (masalan, qashshoqlik, zo‘ravonlik, tarbiyadagi qiyinchiliklar) aniqlab, ularni bartaraf etishda vositachi vazifasini bajaradilar.

¹ Qur‘oni Karim. Tarjimasi va tafsiri. – Toshkent: Hilol-Nashr, 2018.

Shu bilan birga, ijtimoiy ish diniy qadriyatlarni hurmat qilgan holda amalga oshirilsa, oilalar nafaqat moddiy jihatdan, balki ma'naviy jihatdan ham mustahkamlanadi.

Diniy yondashuvda oilaning muqaddasligini, mehr-muhabbat, sabr-toqat va kechirimlilik kabi fazilatlarni targ'ib etish orqali ijtimoiy ishchi oilani inqirozdan saqlab qolishda muhim rol o'ynaydi. Islom ahloqida jamiyatdagi har bir inson boshqalarga nisbatan mas'uldir. Bu g'oya ijtimoiy ishning asosiy tamoyillariga ham mos keladi.²

Oila va ijtimoiy barqarorlik: diniy va ijtimoiy yondashuv

Sog'lom va barqaror oilalar jamiyatda tinchlik va totuvlikni ta'minlaydi. Islom dini oilaviy hayotni tartibga soluvchi qoidalarni belgilab, oilani insof, adolat, sabr va mehr asosida yuritishni buyurgan. Ijtimoiy ish esa bu tamoyillarni amaliyotda qo'llab-quvvatlab, oilalarni himoya qilish, ijtimoiy xavf omillarini kamaytirish uchun harakat qiladi.

Ijtimoiy ishchi diniy qadriyatlar va shariatga hurmat bilan yondashgan holda oilaviy tarbiya, ma'naviy madad va psixologik maslahatlar orqali oilalarda sog'lom muhit yaratishga yordam beradi. Ayniqsa, Islomda bolalarning tarbiyasi, kattalarga hurmat, ota-onaning haqqi va oila muqaddasligi haqida ko'plab ko'rsatmalar berilgan bo'lib, ijtimoiy ishchi bu qadriyatlarni oilalarga eslatish orqali ularning mustahkamlanishiga xizmat qiladi.³

Xulosa

Oila – jamiyatning eng muhim tayanchi va kelajak avlodlar tarbiyasining boshlang'ich maktabidir. Islom dini oilaning qadriyat sifatida qadr-qimmatini yuksak darajada ulug'lagan va uning mustahkamligini saqlashni har bir musulmon uchun burch qilib belgilagan. Qur'oni Karim va Payg'ambarimiz Muhammad (s.a.v.) hadislarida oiladagi mehr-oqibat, sabr, hurmat va o'zaro yordamga alohida urg'u berilgan.

Ijtimoiy ish esa bu diniy qadriyatlarni amaliy hayotda amalga oshirishning zamonaviy vositalaridan biridir. Ijtimoiy ishchilar oilalarning ichki muammolarini aniqlab, ularga psixologik, ma'naviy va moddiy yordam ko'rsatish orqali oila barqarorligini saqlashga xizmat qiladilar. Islomda ham, ijtimoiy ish tizimida ham jamiyatning salohiyati va mustahkamligi avvalo sog'lom va baxtli oilalarga bog'liq ekani ta'kidlanadi.

Bugungi kunda ham diniy qadriyatlar asosida mustahkam oilalar qurish, ularni ijtimoiy jihatdan qo'llab-quvvatlash nafaqat jamiyat barqarorligini ta'minlaydi, balki kelajak avlodni ma'naviy barkamol qilib tarbiyalashga zamin yaratadi. Shuning uchun ham oila, ijtimoiy ish va din o'zaro uzviy bog'liq holda harakat qilishi zarur.

² "Islomda oila va nikoh" – Toshkent Islom Universiteti nashri, 2020.

³ Abdullayev Sh. "Ijtimoiy ish nazariyasi va amaliyoti", Toshkent, 2019.

REFERENCES

1. Qur'oni Karim. Tarjimasi va tafsiri. – Toshkent: Hilol-Nashr, 2018.
2. Imom Buxoriy. "Al-Jome' as-Sahih" (Hadislar to'plami).
3. "Islomda oila va nikoh" – Toshkent Islom Universiteti nashri, 2020.
4. Abdullayev Sh. "Ijtimoiy ish nazariyasi va amaliyoti", Toshkent, 2019.
5. Rasulov A. "Oilaviy qadriyatlar va ijtimoiy barqarorlik", – Toshkent: Ma'naviyat, 2021.